NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2023/124,

17. jaanuar 2023,

Haagi tegevusjuhendi ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamise toetamise kohta massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia.

(2) Nõukogu võttis 17. novembril 2003 vastu ühise seisukoha 2003/805/ÜVJP, ([1]) milles kutsutakse liitu üles veenma võimalikult paljusid riike Haagi tegevusjuhendile alla kirjutama, eelkõige selliseid riike, kellel on võime kasutada ballistilisi rakette. Samuti kutsuti nimetatud ühises seisukohas edasi arendama ja rakendama tegevusjuhendit ja eelkõige selle usaldust suurendavaid meetmeid, ning edendama tihedamaid vastastikuseid seoseid tegevusjuhendi ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mitmepoolse massihävitusrelvade leviku tõkestamise süsteemi vahel.

(3) 2016. aasta Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias rõhutatakse, et liit suurendab oma panust kollektiivsesse julgeolekusse.

(4) 2022. aasta julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilises kompassis viidatakse, et massihävitusrelvade levik ja nende kandesüsteemid on pidev oht ning väljendatakse liidu eesmärki tugevdada konkreetseid liidu meetmeid desarmeerimise, relvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli eesmärkide toetamiseks.

(5) Nõukogu on varem vastu võtnud neli otsust, millega toetatakse Haagi tegevusjuhendit ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamist: otsus 2008/974/ÜVJP, ([2]) otsus 2012/423/ÜVJP, ([3]) otsus 2014/913/ÜVJP ([4]) ja otsus (ÜVJP) 2017/2370, ([5]) mida on muudetud otsustega (ÜVJP) 2020/1066 ([6]) ja (ÜVJP) 2021/2074 ([7]),

([1]) Nõukogu 17. novembri 2003. aasta ühine seisukoht 2003/805/ÜVJP massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitlevate mitmepoolsete lepingute ülemaailmse kohaldamise ja tugevdamise kohta (ELT L 302, 20.11.2003, lk 34).

([2]) Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta otsus 2008/974/ÜVJP ballistiliste rakettide leviku tõkestamist käsitleva Haagi tegevusjuhendi toetuseks massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 345, 23.12.2008, lk 91).

([3]) Nõukogu 23. juuli 2012. aasta otsus 2012/423/ÜVJP ballistiliste rakettide leviku tõkestamise toetamise kohta massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia ja nõukogu ühise seisukoha 2003/805/ÜVJP rakendamise raames (ELT L 196, 24.7.2012, lk 74).

([4]) Nõukogu 15. detsembri 2014. aasta otsus 2014/913/ÜVJP Haagi tegevusjuhendi ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamise toetamise kohta massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 360, 17.12.2014, lk 44).

([5]) Nõukogu 18. detsembri 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/2370 Haagi tegevusjuhendi ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamise toetamise kohta massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 337, 19.12.2017, lk 28).

([6]) Nõukogu 20. juuli 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/1066, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2017/2370 Haagi tegevusjuhendi ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamise toetamise kohta massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 234 I, 21.7.2020, lk 1).

([7]) Nõukogu 25. novembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/2074, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2017/2370 Haagi tegevusjuhendi ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamise toetamise kohta massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames (ELT L 421, 26.11.2021, lk 70).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia, Euroopa Liidu üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia ning julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilise kompassi rakendamiseks toetab liit operatiivtegevuse kaudu jätkuvalt Haagi tegevusjuhendi ülemaailmset kohaldamist, täielikku rakendamist ja täiustamist.

2. Lõikes 1 osutatud tegevuse eesmärgid on järgmised:

a) edendada ülemaailmselt Haagi tegevusjuhendile allakirjutamist;

b) edendada Haagi tegevusjuhendi täielikku rakendamist tegevusjuhendile allakirjutanud riikides ning

c) aidata kaasa Haagi tegevusjuhendi paremale lisamisele ballistiliste rakettide leviku piiramiseks tehtavatesse jõupingutustesse.

3. Lõikes 1 osutatud tegevuse üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab kõrge esindaja.

2. Artiklis 1 osutatud tegevuse tehnilist rakendamist teostab *Fondation pour la recherche stratégique* (FRS).

3. FRS täidab lõikes 2 osutatud ülesandeid kõrge esindaja vastutusel. Selleks sõlmib kõrge esindaja FRSiga vajalikud kokkulepped.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud tegevuse rakendamiseks on 1 042 614,72 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.

3. Järelevalvet lõikes 1 osutatud lähtesummast rahastatavate kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon FRSiga toetuslepingu. Toetuslepingus sätestatakse, et FRS tagab liidu abi nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud lepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning teatab nõukogule lepingu sõlmimise kuupäeva.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes FRSi koostatud korrapärastest aruannetest. Nimetatud aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise.

2. Komisjon annab teavet artiklis 1 osutatud tegevuse rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab käesolev otsus kehtivuse.

Brüssel, 17. jaanuar 2023

Nõukogu nimel
eesistuja
E. SVANTESSON

LISA

PROJEKTIDOKUMENT

TEGEVUS, MILLEGA TOETATAKSE HAAGI TEGEVUSJUHENDIT JA BALLISTILISTE RAKETTIDE LEVIKU TÕKESTAMIST MASSIHÄVITUSRELVADE LEVIKU VASTASE ELi STRATEEGIA RAKENDAMISE RAAMES

HR(2022) 287

1. **KONTEKST JA ALUSPÕHIMÕTE**

Ballistiliste rakettide leviku tõkestamist käsitlev Haagi tegevusjuhend (edaspidi „tegevusjuhend“) lepiti kokku 2002. aastal, et piirata massihävitusrelvade kandevõimega ballistiliste rakettide levikut. Tegevusjuhend sisaldab ka usaldust suurendavaid meetmeid, et vähendada valearvutuse ohtu, mida põhjustavad ballistiliste rakettide lennukatsed ja rahumeelsete satelliit-rakettide orbiidile laskmine.

Kakskümmend aastat pärast tegevusjuhendi vastuvõtmist on see olulisem kui kunagi varem, kuna paljudes maailma piirkondades arendatakse jätkuvalt ballistilisi tehnoloogiaid ning pinged riikide vahel, kus neid tehnoloogiaid kasutatakse, muudavad igasuguse läbipaistvus- ja kommunikatsioonimehhanismi eskaleerumise vältimiseks hädavajalikuks. Kuigi tegevusjuhendiga on praegu liitunud 143 liikmesriiki, on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, pidades silmas tegevusjuhendi täielikku ülemaailmset kohaldamist. EL annab oma panuse oluliste teavitustegevustega, et edendada tegevusjuhendi ülemaailmset kohaldamist ning selle rakendamist ja integreerimist massihävitusrelvade leviku tõkestamise laiemasse režiimi.

2. **ÜLDINE EESMÄRK**

Selle tegevuse üldine eesmärk on aidata kaasa rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule, usaldusele ja läbipaistvusele ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamisele, edendades tegevusjuhendi ülemaailmset kohaldamist, täielikku rakendamist ja täiustamist. Käesolev tegevus täiendab ja toetab liidu diplomaatilist suhtlust tegevusjuhendile alla kirjutanud riikide ja tegevusjuhendile mitte alla kirjutanud riikidega.

3. **ERIEESMÄRGID**

Tegevuse erieesmärgid on järgmised:

a. edendada tegevusjuhendile allakirjutamist, pidades silmas selle ülemaailmset kohaldamist, sealhulgas edendades dialoogi tegevusjuhendile allakirjutanud ja mitte alla kirjutanud riikide vahel;

b. edendada tegevusjuhendi täielikku rakendamist tegevusjuhendile allakirjutanud riikides;

c. aidata kaasa tegevusjuhendi paremale lisamisele ballistiliste rakettide leviku piiramiseks tehtavatesse jõupingutustesse. See hõlmab tegevusjuhendi nähtavuse suurendamist ja üldsuse teadlikkuse suurendamist ballistiliste rakettide levikust tulenevatest riskidest ja ohtudest ning ballistiliste rakettide leviku dünaamika, kosmosevaldkonna arengu, tegevusjuhendi tõhustamisvõimaluste ning tegevusjuhendi ja muude asjakohaste mitmepoolsete õigusaktide vahelise koostoime edendamise võimaluste uurimist, eelkõige uuringute kaudu.

4. **OODATAVAD VÄLJUNDID**

a. Tegevusjuhendi ülemaailmse kohaldamisega seotud väljundid koosnevad mitmesugusest teavitustegevusest. Teavitusürituste eesmärk on suurendada teadlikkust ballistiliste rakettide levikust ja Haagi tegevusjuhendi olulisusest kosmosevaldkonnas, luua ekspertidele platvorm mitteametlikeks arvamuste vahetamiseks strateegilistes küsimustes ja aidata seeläbi suurendada riikide vahelist usaldust ning edendada liidu eesmärke seoses tegevusjuhendi ülemaailmse kohaldamisega. Täpsemalt korraldab *Fondation pour la Recherche Stratégique* (FRS) järgmist:

i. Kohtumised ametnikega viiest valitud tegevusjuhendile mitte alla kirjutanud riigist, kes näitavad üles võimalikku huvi tegevusjuhendiga ühinemisest. Teavitustegevuse eesmärk on kõrgetasemeline asutustevaheline osalemine. Järjepidevuse ja kohandatud teabe tagamiseks võetakse kogu projekti vältel järelmeetmeid. See sihipärane lähenemisviis põhineb eesistujalt, Euroopa välisteenistuselt, vahetult keskselt kontaktisikult ja ELi liikmesriikidelt saadud tagasisidel ning toetab võimaluste piires nende jõupingutusi. Koosolekutel võidakse vajaduse korral kaasata eesistuja ja esindajad mitmest ELi ja allakirjutanud riigist.

ii. Kuni viis piirkondlikku ja/või allpiirkondlikku seminari Ladina-Ameerikas ja Kariibi mere piirkonnas, Lähis-Idas, Aafrikas ja Kagu-Aasias. Sellised üritused toimuvad tihedas koostöös vastavate vastuvõtvate riikide valitsustega ning vajaduse korral asjakohaste akadeemiliste ringkondadega. Üritused viiakse läbi esmajärjekorras nende riikide huvides, kes ei ole tegevusjuhendile alla kirjutanud. Erilist tähelepanu pööratakse allakirjutanud riikide osalemisele, kes on „piirkondlikud liidrid“, et käsitleda prioriteete ja vaatenurki piirkondlikust seisukohast. Kaasatakse piirkondlikud eksperdid, piirkondlike organisatsioonide esindajad, FRSi eksperdid, ELi ja liikmesriikide ametnikud, eesistuja ja vahetu keskne kontaktisik.

iii. Töötatakse välja kaks videot, mis võimaldavad levitada tegevusjuhendi kohta suunatud teavet. Need annavad vahendi ülemaailmse kohaldamise toetamiseks ning neid kasutatakse teavitusüritustel, kuid need edastatakse ka vahetule kesksele kontaktisikule, eesistujale ja vabatahtlikult tegevusjuhendile allakirjutanud riikidele, et esitada diplomaatilisi demarše tegevusjuhendi kohta.

iv. Kaks tegevusjuhendile pühendatud kõrvalüritust, millest üks toimub 2024. aastal New Yorgis ÜRO Peaassamblee esimese komitee raames ja teine teise asjakohase mitmepoolse ürituse raames. Lisaks korraldatakse selliste mitmepoolsete ürituste raames nagu ÜRO Peaassamblee diplomaatiline hommikusöök või lõunasöök või diplomaatilised hommikusöögid või lõunasöögid, et toetada eesistuja, vahetu keskse kontaktisiku ja/või ELi liikmesriikide ning tegevusjuhendile mitteallakirjutanud sihtriikide koostööd.

b. Tegevusega luuakse väljundeid, mis aitavad tugevdada tegevusjuhendit ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamist üldiselt. Eelkõige toetab FRS vahetut keskset kontaktisikut võimalike raskuste kindlakstegemisel tegevusjuhendi rakendamisel, kaasab ekspertteadmisi ning jagab rakettide leviku ja raketitehnoloogia alaseid analüüse ja teadusuuringuid.

i. FRS toetab jõupingutusi, mida asjaomased osalejad teevad tegevusjuhendi vahendi veelgi tõhusamaks rakendamiseks. FRS töötab välja töökava, eelkõige koostöös vahetu keskse kontaktisikuga, et jõuda riikideni, kellel on raskusi tegevusjuhendi rakendamisega. FRS abistab vahetut keskset kontaktisikut allakirjutanud riikide käsiraamatu ajakohastamisel ja tõlkimisel. Selle tegevuse eesmärk on toetada vahetu keskse kontaktisiku, eesistuja ja vajaduse korral teiste ELi liikmesriikide poolt juba võetud meetmeid ning teha seda sel määral, mis on vajalik tegevusjuhendi rakendamise edendamise aitamiseks.

ii. FRS korraldab Viinis Haagi tegevusjuhendi iga-aastaste korraliste kohtumiste raames kolm kõrvalüritust, et edendada koosolekul osalevate ametnike, mitteallakirjutanud riikide Viinis asuvate delegaatide ja ballistiliste rakettide leviku küsimustega tegelevate ekspertide vahelist suhtlust ja teabevahetust.

iii. Korraldatakse mitteametlik seminar, et arutada praktilisi viise tegevusjuhendi rakendamise parandamiseks, luues võimaluse aruteluks tegevusjuhendi praeguste ja tulevaste väljakutsete üle, kaasates kõik riiklikud ja valitsusvälised osalejad.

iv. FRS korraldab tihedas koostöös asjaomaste ametiasutustega rahvusvahelisele eksperdirühmale kosmodroomi külastuse, vastavalt tegevusjuhendi artikli 4 punkti a alapunkti ii kolmandale taandele, kosmodroom võiks eelistatult asuda asjakohases Aasia riigis.

c. Tegevusega luuakse väljundeid, mille eesmärk on tegevusjuhendi parem integreerimine rakettide leviku ohjeldamiseks tehtavatesse jõupingutustesse. Püütakse jõuda piirkondlike massihävitusrelvade leviku tõkestamise spetsialistideni, kasutada paremini ära sotsiaalvõrgustikke, et suurendada teadlikkust tegevusjuhendist, luua noorte ekspertide võrgustikke ja rõhutada tegevusjuhendi tähtsust kosmosevaldkonnas.

i. Selle eesmärgi saavutamiseks osalevad FRSi eksperdid massihävitusrelvade leviku tõkestamise peamistes rahvusvahelistes vahe-eesmärkides, mille eesmärk on piirata massihävitusrelvade levikut.

ii. FRS suurendab projekti nähtavust, luues ajakohastatud graafilise identiteedi, ajakohastades ja levitades teabelehti ja tervituspakette, kajastades Haagi tegevusjuhendi projekti sotsiaalmeedias ning koostades läbi viidud tegevusi käsitleva uudiskirja. Need materjalid abistavad vahetut keskset kontaktisikut ja eesistujat nende ülesannete täitmisel.

iii. FRS loob noorterühma, et arendada teadmisi rakettidega seotud küsimustes. See rühm kohtub rakendusperioodil kaks korda füüsiliselt ja mitu korda veebis. Iga koosolek annab võimaluse julgustada rühma liikmeid teabematerjali avaldama. Noorterühma valitakse 15 liiget ning see on avatud tegevusjuhendile alla kirjutanud ja mitte alla kirjutanud sihtriikidele. Rühm koosneb noortest spetsialistidest ja üliõpilastest ning valiku tegemisel võetakse arvesse geograafilist ja soolist tasakaalu ning mitmekesisust. See tegevus suurendab teadmisi tegevusjuhendi kohta, tagades, et kogu maailmas desarmeerimise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise küsimustes osalevad noorema põlvkonna esindajad tunnevad rakettide leviku valdkonna eripära.

iv. Lisaks pakub FRS eksperditeadmisi ballistiliste rakettide, kanderakettide ja massihävitusrelvade leviku dünaamika kohta. FRS arendab edasi rakettide ja kanderakettide andmebaasi, et hoida seda ajakohasena ja suurendada infograafikute arvu asjaomastel veebilehtedel. FRS kirjutab/tellib ja avaldab kolm uurimust ja kolm lühidokumenti tegevusjuhendiga seotud tehniliste, õiguslike või poliitiliste aspektide kohta, mida võiks kasutada eespool kirjeldatud asjakohastel teavitusüritustel ja temaatilistel seminaridel.

5. **LÕPLIKUD ABISAAJAD**

a. nii tegevusjuhendile allakirjutanud kui ka mitte allakirjutanud riigid;

b. valitsusametnikud, poliitikakujundajad, reguleerivad asutused, eksperdid, kes esindavad eelkõige nooremat ekspertide põlvkonda;

c. rahvusvahelised, piirkondlikud ja allpiirkondlikud organisatsioonid;

d. akadeemilised ringkonnad ja kodanikuühiskond, kes esindavad eelkõige nooremat ekspertide põlvkonda;

e. Haagi tegevusjuhendi eesistuja;

f. Haagi tegevusjuhendi vahetu keskne kontaktisik (Austria välisministeerium).

6. **KOHT**

FRS valib kohtumiste, seminaride ja teiste ürituste võimalikud toimumiskohad, konsulteerides Euroopa välisteenistuse vastavate talitustega. Kohtade valimisel kasutavate kriteeriumite hulka kuuluvad konkreetse piirkonna asjaomase riigi või valitsustevahelise organisatsiooni tahe ja pühendumus korraldada üritus. Riikide külastuste konkreetsed kohad või riigipõhine tegevus sõltub huvitatud riikide või valitsustevaheliste organisatsioonide kutsetest. Kuigi füüsiliste kohtumiste ja ürituste väärtus on äärmiselt oluline, korraldatakse kulutõhususe tagamiseks vajaduse korral virtuaalseid kohtumisi.

7. **KESTUS**

Tegevuste hinnanguline kestus on kokku 36 kuud.